

ΕΚΕΙΕΔ 31 (1995), σ. 64, σ. 86-108 αρ. 1-6 (= Τουρτόγλου, Μελετήματα, τ. 3, σ. 112, σ. 134-156 αρ. 1-6)²⁹.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ «ΑΝΕΚΚΛΗΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ» ΑΡΓΟΥΣ. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ. Ο ΠΡΟΙΚΙΣΘΕΙΣ ΥΙΟΣ, ΣΕ ΑΝΤΙΘΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΘΥΓΑΤΕΡΑ, ΕΧΕΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΕΚΠΟΙΗΣΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΙΚΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

1830, 30 Σεπτεμβρίου

«... Ὅτι ὁ κατὰ τὰ ἔθιμα τοῦ Αἰγαίου Πελάγους παρὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς προικιζόμενος υἱὸς, καίτοι χαίρει τὸ δίκαιον, συνεστῶτος τοῦ γάμου, νὰ πωλήσῃ καὶ τὰ εἰς ἰδίαν προίκαν ληφθέντα κτήματα, ὥστε κατὰ τοῦτο διαφέρει ἢ λεγομένη προίξ τοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ τὴν προίκα τῆς γυναικὸς, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι ἡ προίξ αὕτη μένει εἰς τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τοῦ προικισθέντος, καὶ ὅτι δὲν ὑπόκειται εἰς καμμίαν ἰδιαιτέραν ἐνοχλήν. α. - Διότι ἂν οἱ γονεῖς τῶν μνηστευομένων ὑπόσχονται ἀμοιβαίᾳ συναινέσει τὴν προίκα τῶν ἰδίων τέκνων εἰς προμήθειαν τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν, καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἐξ αὐτῶν γεννηθησομένων ἐγγόνων, ἂν ἕκαστον τῶν μερῶν εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ὑπόσχεται προίκα καὶ δέχεται τὴν τῆς προικὸς ὑπόσχεσιν τοῦ ἄλλου μέρους, νομίζων οὕτω νὰ ἀσφαλίσῃ ὅπως οὖν τὴν τύχην τοῦ μέλλοντος γάμου, καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ τέκνων, φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι πλέον συγχωρημένον πρὸς ἓν τῶν αὐτῶν μερῶν, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἄλλου, νὰ παραβῇ καὶ ματαιώσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ συναλλάγματος δωρησάμενον τὴν ἰδίαν προίκα. β. - Διότι πολὺ διαφέρει, ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα, ἡ πώλησις τινὸς ἀγαθοῦ ἐκ τῆς διὰ δωρεᾶς ἐκποιήσεως, καθόσον ἡ μὲν πρώτη δὲν ἐλαττώνῃ τὴν περιουσίαν, ἀλλὰ εἰσάγει εἰς τὸν οἶκον ἀντὶ τοῦ ἀποξενωθέντος κτήματος τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ ἢ δὲ δωρεὰ στερεῖ παντάπασιν τὸν οἶκον σμικρύνουσα τοσοῦτον τὴν περιουσίαν τοῦ ὅσον εἶναι ἡ ἀξία τοῦ δωρήματος, ὥστε ἂν ὁ προικισθεὶς ἀνὴρ ἔχῃ τὸ ἐλεύθερον νὰ πωλήσῃ καὶ ἄλλως νὰ διαπραγματεύεται διὰ τὸ συμφέρον τοῦ οἴκου τοῦ τὰ κτήματα τῆς προικὸς του, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι χαίρει καὶ τὸ δίκαιον τοῦ νὰ δωρῇται αὐτὰ χωρὶς ἀμοιβῆς. γ. - Διότι ἂν ἐμποδίζεται, συνεστῶτος τοῦ γάμου, πᾶσα ὁποιαδήποτε ἐκποίησις ἢ διαπραγμάτευσις τῆς γυναικείας προικὸς ἐκτὸς τῶν σπανίων προσδιορισμένων ὑπὸ τοῦ Νόμου, ἐὰν ἐμποδίζεται καὶ αὕτη ἢ διαχείρισις τῆς προικὸς πρὸς τὴν ὑπανδρον γυναῖκα, τοῦτο προκύπτει τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὸν κίνδυνον, μήπως ὁ ἀνὴρ ἐπηρεάζων τὸ πνεῦμα τῆς γυναικὸς, καὶ χαίρων τὴν δεσποτείαν τοῦ οἴκου, φθείρῃ ἢ ζημιώσῃ τὴν αὐτὴν προίκα· τὸ δεύτερον δὲ, διότι ἡ διοίκησις τοῦ οἴκου, τοῦ ὁποίου μέρος εἶναι καὶ ἡ προίξ, διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς γυναικείας φύσεως, πρὸς αὐτὸν μόνον ἀνήκει ...».

713

1809-1816. Ἐγγραφα ἐκλογῆς κοινοτικῶν αξιωματούχων. Μηλιές (Μαγνησία).

29. Σχετικὰ μετὰ τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν πρβλ. Σ. Συμεωνίδης, «Ἡ ὑπεροπτικὴ στάσις καὶ τὸ τραγικὸ τέλος τοῦ Κωνσταντίνου Μπάου. Ἡ λύσις ἐνός νομικοῦ ζητήματος», *Σίφνια* 1 (1991), σ. 53-59 (βλ. καὶ λήμμα 860 τοῦ παρόντος) καὶ Γ. Πετρόπουλος, *Νομικὰ ἔγγραφα Σίφνου τῆς συλλογῆς Γ. Μαριδάκη (1684-1835)*, Ἀθῆναι 1956, σ. 109 αρ. 27 (= Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 604), σ. 144 αρ. 35 (= Γκίνης, *ὁ. π.*, λήμμα 694), σ. 170 αρ. 41-42, σ. 178 αρ. 43, σ. 289-303 αρ. 69-71.

Χάϊδω Πανταζή, «Τρία πρακτικά εκλογής προεστώτων και επιτρόπων στις Μηλιές του Πηλίου (1809-1816)», *Θεσσαλικό Ημερολόγιο* 52 (2007), σ. 354-362, αρ. 1-3.

714

1809-1878. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα και απόφαση οθωμανικού δικαστηρίου. Πωγώνι (Ιωάννινα).

Σ. Στουπής, «Πωγωνήσια παλαιογραφικά», *Ηπειρωτική Έστία* 18/209-210 (1969), σ. 394 αρ. 2, σ. 400 αρ. 12, σ. 400-401 αρ. 14.

ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

1860, 1 Αυγούστου

«Ἡ κοινότης τοῦ χωρίου Βησσάνης ἐσυμφωνήσαμεν τὸν Ζήσιμον Ἰωάννου δι' ἑλληνοδιδάσκαλον ὧς ἔπεται:

Α'. Ἡμεῖς ὑποσχόμεθα νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν ἐτήσιον μισθὸν γρ. πέντε χιλιάδας πεντακόσια τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ ἐκ διαλειμάτων θέλει γίνῃ ὡς καθὼς τὸ νόμισμα τρέχει τὴν περίστασιν ταύτην, μὴ θεωρουμένης τῆς τιμῆς τούτου εἰς τὰς κερδοσκοπικὰς συναλλαγὰς τῶν ἐμπορῶν, τὰ ὅποια θέλει λαμβάνει ἀπὸ τὸν ἔφορον τῆς ἐκκλησίας.

Β. Ἐπίσης ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ χορηγῶμεν τὰ ἀναγκαῖα μέσα εἴστε τὴν σχολὴν καὶ τοὺς μαθητὰς εἰς τὴν πρόοδον αὐτῶν, αὐτὸς δὲ θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν δι' ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τούτων. Γ'. Ὁ ρηθεὶς διδάσκαλός μας ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἀπέρχηται εἰς τὸ σπῖτι τοῦ τρεῖς τοῦ ἔτους ... ἀνὰ δέκα ἡμέρας, ὡς καὶ οἱ πρὸ τούτου διδάσκαλοι. Διασαφηνίζομεν ὅτι εἰς πέντε πεντακόσια... μὲ τὴν τροφήν. Ὑποφαινόμεθα. 1860 ἐν Βησσάνη αὐγούστου πρώτη, ἑναρξίς ...».

715

1809-1896. Ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα. Κοζάνη.

Ν. Δελιαλῆς, *Διαθῆκαι εὐεργετῶν τῆς πόλεως Κοζάνης*, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 3-9, 18-23, 34-37, 10-11 σημ. 3 (= Μ. Παπακωνσταντίνου, *Μια βορειοελληνική πόλη στην τουρκοκρατία. Ιστορία της Κοζάνης (1400-1912)*, Αθήνα 1992, σ. 158-159).

716

1810. Φάκελλος υπόθεσης απόπειρας ανθρωποκτονίας και πρόκλησης σωματικής βλάβης. Παξοί.

Δ. Ζέρμπας, «Παληές παξινές ιστορίες», στον τόμο *Παξινὰ ιστορικὰ σημειώματα*, Αθήνα 1970, σ. 22-33.